

נראדה אור

פרשת האזינו שבת שובה

ויום הכיפורים תשפ"ד

גליון קצא שנה ד

באור רבוה"ק מלעכוויטש קודיענו

{ שניני אור }

עם התחדש עלינו שנת תשפ"ד זכינו בעזרתו יתברך ובחסדו עלינו לחידוש ארונות הספרים בבית המדרש, בהשתדלותו הנמרצת של הר"ר יוסף יהודה וואלף ובנדבת לבם של נדיבי עם. ומה ענין לנו בארונות חדשים בימים שכאלו בהם אמורה להיות דאגתנו היחידה במה יתוצה עבד אל אדוניו, אלא שחסידים ראו בכל דבר המתרחש בסביבתם הוראה ולימוד לעבודת ה'.

מלבד ההודאה לה' על טובו וחסדו הרי שפשוט יש בחידוש הארונות משום חדשו מעשיכם, ולואי שכפי שהספרים נכנסים בארונות מפוארים – תורה מפוארה בכלי מפואר, כך לתורה ומצות הנכנסים בתוכנו יאה מקום נאה ומפואר לשכון בו.

לימוד נוסף יש כאן – אמר מי שאמר שעתה עם הארונות החדשים נראה יופי הספרים שבתוכם – יופיים האמיתיים, מה שלא נראה כל כך בהיותם בארונות הישנים.

זוהי בעצם תמצית עבודתנו בימים אלו, בפנימיותו של כל איש יהודי שוכנת נשמה שכל תשוקתה ותקוותה להתקרב ולהדבק ביוצרה, אמנם בהיותה בגוף גשמי המתאה לתענוגי העולם, וביותר כאשר נכשל האדם בחטא ל"ע, קשה לראות ולהרגיש את יופיה האמיתי.

בימים אלו עמלים אנו לזכך את החומר ולהסיר מעצמנו את המחיצות, כך שהנשמה תשכון בכלי נאה בו יתגלה אורה ויופיה – נרגיש בקרבנו את תשוקתה ליוצרה. כך מיום ליום בעשרת ימי תשובה עד יוהכ"פ בו מענים את הגוף החומרי כמצות התורה ומטהרים אותו לגמרי מכל טינוף, אז מתגלית הנשמה במלוא יופי הדרה – יש לך עם כמלאכי השרת.

בענין זה ניתן להסמיק דברות הקודש ששמענו בעריכת השלחן בעת רעוא דרעוין בשבת – ר"ה שעל"ט, כי ימים אלו אמנם ימי משפט הם, אך מה גדול ההבדל בין משפט בשר ודם למשפט של מלך המשפט.

מלך בשר ודם העורך משפט לנאשם בעבירה על חוקיו, מטרתו העיקרית לברר את נכונות האשמה ולהטיל עליו עונש כראוי לפי מעשיו. אבל מלך מלכי המלכים אינו שופט את האדם כדי להענישו ח"ו, אלא בכדי שמציאות המשפט תביא בלבבו יראת שמים, ומבוא הוא מתוך כך ליראת שמים כבר פעל הדין את פעולתו והכל מתמתק לחסד ורחמים.

יראת שמים – מציאותו הבסיסית של הנשמה, משמים קבעו ימים אלו לימי משפט כדי לסייע לנו לגלות את מציאות הנשמה – את היופי הנחבא בימות השנה.

{ דברות קודש }

עבודת התשובה – להשיב ולחדש הרגש הנשמה

טבעה, כדאיתא בגמרא (קדושין מ.) אמר רב הונא כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר, כי אם נכשל פעם אחת בחטא אף שעשה בו החטא כתם – כמאמר הכתוב (ירמיהו ב, כב) 'נכתם עוונך לפני' אין הכתם אלא בלבושי הנשמה, אבל אם שנה בחטא מגיע הפגם באברי הנשמה – אף שפנימיות הנשמה ודאי עומד תמיד בטהרתו ואין בא שם שום פגם, ועל ידי זה מאבד הרגשת הנשמה שמצד טבעה לברוח מן העבירה. וזהו נעשית לו כהיתר, שאף שיודע שהדבר אסור, כיון ששנה בחטא נעשה בנפשו כהיתר שאין בורח ממנו.

וכאשר בא ל"ע למצב זה קשה שיתקן נפשו אחר שאיבד מנפשו הרגשת סלידה וריחוק מהחטא, אמנם בעשיית נשפע מלעילא כח תשובה וטהרה לעורר פנימיות נפש היהודי ולהשיב הרגשת נפשו כבתחילה, עד אשר ביוהכ"פ זוכה לתשובה שלמה ולטהר נפשו מכל סיג ופגם.

טהרת יוהכ"פ מכה היותנו בנים למקום

כדאיתא במשנה (יומא ח, ט) את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה 'מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו', עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר עבירות שבין אדם לחבירו אין יוהכ"פ מכפר עד שירצה את חבירו. אמר ר"ע אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים וכו'. ובמהרש"א פיר ש שנחלקו ראב"ע ור"ע בביאור הכתוב 'מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו', לדעת ראב"ע קאי לפני ה' אלמעלה – מכל חטאותיכם לפני ה' שרק עבירות שהם לפני ה' – בין אדם למקום יוה"כ מכפר, ולדעת ר"ע לפני ה' קאי אלמטה – לפני ה' תטהרו שאביכם שבשמים מטהר את ישראל.

בדרשות נודע ביהודה (דרוש כה) מקשה הא קי"ל הלכה כרבי עקיבא מחבירו ואי פליג ר"ע אדרשת ראב"ע, מה

המשך בעמוד הבא >>>

ויאמר אליהם שימו לבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום וגו' (לב, מו).

ברש"י צריך אדם שיהיו עיניו ואזניו ולבו מכוונים לדברי תורה, וכן הוא אומר 'בן אדם ראה בעיניך ובאזנך שמע ושים לבך' וגו', והרי דברים ק"ו ומה תבנית הבית שהוא נראה לעינים ונמדד בקנה צריך אדם שיהיו עיניו ואזניו ולבו מכוונים להבין, דברי תורה שהן כהררין התלוין בשערה על אחת כמה וכמה.

זקיני מרן אדמו"ר ז"ע היה חוזר דברי הרה"ק הרבי ר' זושא ז"ע שבכדי לזכות לתשובה יש לקיים מקודם הנוטריקון של תשובה, ובאות ה' נרמז 'הצנע לכת עם אלקיך' (מיכה ו, ח).

הרגשת הנשמה מצד טבעה להשתוקק ליוצרה

הנה כל איש יהודי מצד טבע נשמתו מכיר במציאות הבורא ומשתוקק להדבק בו כמאמר הכתוב (קהלת ז, כט) 'אשר עשה האלקים את האדם ישר', וכדכתיב (ישעיהו מ, כו) 'שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה' שאם רק מתבונן בנפלאות הבורא בעולמו בא בלבבו אהבת ה' ויראתו. וכן כתיב (דברים ו, ד) 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד', שמע נוטריקון שאו מרום עיניכם, שעל ידי שנושא עיניו להתבונן בבריאה מיוחד כל מציאותו להדבק בהשם יתברך כי כן הוא טבע הנשמה וממילא בורח מן העבירה שנגד רצונו יתברך.

וכן איתא בנועם אלימלך (פרשת קדושים) בדברי המשנה (אבות ג, א) עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מאין באת וכו', שיתבונן מאין מקור מחצב נשמתו – ממקום גבוה ביותר, וידע כי מצד עצם נשמתו דבוק תמיד בחי החיים וזוה לא יבוא לידי עבירה.

אלא שאחר שעשה האלקים את האדם ישר – והמה בקשו חשבונות רבים' ונתקלקלה הרגשת הנשמה מצד

מחילת עוונות בשבת על ידי אחדות ישראל בהשם יתברך

ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר (לב, יב).

באור החיים הק' מפרש ע"ד מאמר חז"ל (בראשית רבה לח, ז) שבעת שיש אחדות בישראל אפילו עובדי ע"ז הנח לו, וזהו ה' בדד ינחנו' כשהעם בדד מלשון בד בבד – המורה על אחדות – אז 'ה' ינחנו', ואין עמו אל נכר' שאין נחשב לו עוון ע"ז.

על פי דבריו הק' יש לברר באופן אחר דאיתא (שבת קיא): כל המשמר שבת כהלכתה אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, והטעם בזה כי בשבת נתגלה היחוד בין הבורא יתברך ועמו ישראל – 'אתה אחד ושםך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ', ועל ידי אחדותם ביוצרים נטהרים מכל עוון ואפילו מעוון ע"ז. וזהו רמז הכתוב ה' בדד ינחנו' – ביום השבת נתאחד איש יהודי בהשם יתברך, ועל ידי זה 'אין עמו אל נכר' שאפילו עובד ע"ז מוחלים לו.

האזינו תשע"ו, ליל שבת

טעם פסקינן להלכה (טושי"ע אור"ח סימן תרו) שעבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חבירו.

ומבאר כי יש בן המלך ויש עבד המלך וההפרש ביניהם שבעת יש למלך כמה עבדים אין חיבור וקשר בין זה לזה אף שכולם עבדיו, אבל בני המלך כולם אחים זה לזה מכח היותם בנים למלך. ועוד הפרש יש בין בן לעבד באם נטפנו ויש לנקותם, כי האם מקנחת טינוף בנה ולכן העבד נתקנה טינופו על ידי השפחה ובן המלך מקנחת טינופו המלכה בעצמה שהיא אמו.

בזה מבאר דברי רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, כי מאחר שאנו בנים למקום משפיע עלינו אבינו שבשמים מאורו לטהרנו מכל חטאינו ופשעינו, והוא אור הטהרה הנשפע מבחינת בנה - כאמא דמסככא על בנה וזה הטהרה בחסד וברחמים כאשר האם רוחצת בנה מטינופו ברחמים מבלי להכאיבו ואין הטהרה על ידי בחינת שפחה בדין ובקושי ח"ו.

וכיון שיסוד הטהרה בזה שהגנו בנים למקום, אף לדעת רבי עקיבא אין יוה"כ מכפר על עבירות שבין אדם לחבירו עד שירצהו, כי דייקא על ידי שכולם באהבה ובאחדות נתגלה שהם בנים למקום וכולם אחים זה לזה, עכ"ל.

עבודת עשי"ת להשיב לנפשו הרגשתה הטבעית
טהרה זו הנשפעת בנפשות ישראל ביוה"כ תחלתה בעשי"ת שמאיר השם יתברך אור חדש בנפשו וזוכה על ידי זה לתשובה אמיתית וטהרה, ובזה אף אם שנה בחטא ונעשה לו כהיתר שנאבד ממנו הרגשת הנשמה לברוח מאשר אינו רצונו יתברך, בעבודת התשובה בימים אלו נעשה כבירה חדשה בלא חטא ועוון ונתחדש הרגשת הנשמה כבתחלה.

כיון שתכלית התשובה להשיב לנפשו תשוקתה להשם יתברך שמצד עצם טבעה, מלבד עבודת התשובה בימים אלו ככל כללי והלכות תשובה המבוארים ברמב"ם (הלכות תשובה), מעיקרי עבודת הימים לחדש דבקוהו בהשם יתברך על ידי שיעסוק בעבודת הבורא באהבה ויראה מתוך נקודת הלב הפנימית ולא באופן חיצוני גרידא.

זהו ענין התשובה הנרמז בכתוב 'הצנע לכת עם אלקיך', דאיתא באריז"ל (ליקוטי תורה) עה"פ (כח, כט) 'הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו', ה'נסתרות' - מורה על הרגשת אהבה ויראה הנסתרים בלב ורק הבורא יתברך רואה זאת, 'והנגלות' - על חלק העבודה בפועל הנגלה ונראה לחוץ. וזהו 'הצנע לכת עם אלקיך' שיחדש הרגשת אהבה ודבקות המוצנעים בלבו ויהא עסקו בתורה ומצות מתוך פנימיות הלב, כאשר זהו טבע הנשמה שבקרבנו מצד עצם מציאותה.

זהו ביאור הכתוב 'שימו לבבכם לכל הדברים' וגו' פירש"י צריך האדם שיהיו עיניו ואזניו ולבו מכוונים לדברי תורה וכו', שבעת עסקו בתורה ומצוות ישים לבו לעסוק בהם בהרגשה פנימית ובאופן שנותן בהם כל מציאותו.

יעזור השם יתברך שנזכה לתשובה פנימית ובימים הקדוש הבעל"ט נזכה להטהר לפני ה' מכל חטא ופגם, ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

האזינו - שובה תשע"ה, רעזא דרעיון

אכילת ערב יו"כ הכנה לכפרת יוה"כ

בגמרא (יומא פא:) תני חייא בר רב מדפתי 'ועניתם את נפשותיכם בתשעה' (ויקרא כג, לב), וכי בתשעה מתענין

והלא בעשירי מתענין, אלא לומר לך כל האוכל ושוטה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי.

כפרת יום הכיפורים על ידי הביטול להשם יתברך

איתא בקדושת לוי (לראש השנה) מהרה"ק מנארדיטשוב ז"ע ועכ"י וידוע שיום הכיפורים אינו מכפר רק עד שיכניס עצמו לגדר האין, שיאמר אני וכל מה שיש לי וכל הכחות שלי הכל הוא להבורא יתברך, כלומר מהות הטהרה ביום הזה במה שידוע שהכל ממציאיותו יתברך ומצד עצמו אין לו מאומה.

כדאיתא במשנה (יומא ת, ט) אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים וכו' ואומר 'מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל. ענין טהרת המקוה כבר אמרנו כמה פעמים מה דאיתא בשם משמואל (שבת תשובה תרע"ב) בשם האבני נזר שבכניסתו למי המקוה נתבטל מציאותו כי אין יכול לחיות במים ומבטל מציאותו לגמרי לשורש המים הוא הבורא יתברך שאין שם שום פגם, ועל ידי זה נמשך עליו בצאתו חיים חדשים ונעשה כבירה חדשה.

כמו כן בבוא יוה"כ מענים ישראל עצמם מאכילה ושתיה ושאר הצטרכות הגוף, והרי אין האדם יכול להתקיים בלא שיתן לגוף הצטרכויותיו, ובעת שמענה עצמו מבטל מציאותו להשם יתברך ובוזה זוכה להטהר מכל חטא ופגם. ובספה"ק איתא שביום הזה מתעלים נשמות ישראל למקום גבוה ביותר בחינת אמה עילאה, ומקום זה המטהר מכל שמץ ופגם הוא כמקוה ונקרא בחינת מים, ועל ידי שמבטלים ישראל עצמם לגמרי לבחינה זו בביטול כל רצונותיהם ותשוקותיהם להשם יתברך זוכים לטהרה להיות כבירה חדשה. כמאמר הכתוב (ויקרא טו, ל) 'לפני ה' תטהרו', שעל ידי שמכניסים עצמם לגדר האין - לפני ה' נמשך להם טהרה וחיות חדשה ממקור החיים.

שלמות הביטול ביודעו שאינו בכוחו

אמנם בכדי שיזכה לשלמות הטהרה יש לו לידע שאינו יכול לבוא בכחו לביטול בגדר האין רק הבורא יתברך יכול להביאו לכך, כמאמר הכתוב (שעיהו מג, כה) 'אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך', כי אם סבור שיכול לבוא לכך בכחו שוב יש בו ממציאיותו העצמית ולא בא לביטול אמיתי להשם יתברך שהוא יסוד הטהרה.

כדרך דאיתא במדרש תהלים על הפסוק (תהלים כה, ב) 'אלקי בך בטחתי אל אבושה', מעשה באדם שתפסוהו שומרי העיר בלילה ואמר להם הניחוני בן ביתו של מלך אני, בבוקר הביאוהו למלך אמר לו המלך מכיר אתה אותי אמר לו לאו אלא בך בטחתי שאלמלא אמרתי כך היו מכין אותי אמר להם בשביל שבטח בי הניחוהו. ובדרך זו עומד איש יהודי קודם יוה"כ וידוע שאין בכחו לבוא לביטול אמיתי ליצורו ושם כל מבטחו בהשם יתברך שביאוהו לכך, ובוזה מזכהו השם יתברך לבטל מציאותו באמת ולזכות על ידי זה לטהרת היום, כי כבוד המלכות להראות שמוחל המלך לבוטחים בו.

באכילת ערב יו"כ מגלה שאין הביטול בכחו

בזה יש לבאר טעם מצות האכילה בערב יוה"כ, לומר בכיכול להשם יתברך גלוי וידוע לפניך שקיים בנו שאור שבעיסה - חלק חומרי, כאשר נראה שאף שמתכוונים אנחנו ליוה"כ מצד עצמנו אי אפשר לנו בלא אכילה ושתיה, ממילא אין לנו על מי לסמוך שנזכה לביטול המציאות להשם יתברך, אלא על אבינו שבשמים

שיביאנו לביטול זה שבו נזכה לטהרת היום. כמאמר מרן אדמו"ר הזקן ז"ע 'מקדש ה' כוננו ידיך' (שמות טו, יז), בעת זוכה היהודי למקדש בנפשו - בחינת אין הרי זה רק מכח השם יתברך.

זהו מאמר גמרא שהאוכל בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי, כדאיתא בפוסקים ובספה"ק שאכילת עי"כ היא הכנה והכשר לתענית, כי דייקא באכילה זו יזכה לביטול אמיתי בעינו יוה"כ. ובאריז"ל (שעה"כ דרושי יוה"כ דרוש א) איתא שביוה"כ ניזון האדם מחמש תפלות וחמש עינויים, והוא כפי שנתבאר שבעינוי הגוף מבטל עצמו להשם יתברך ובוזה נמשך לו חיות חדשה כענין הטבילה במקוה וכל אשר נשפע לו חיים בימות השנה מאכילה ושתיה ושאר עניני הגוף נשפע לו ביוה"כ על ידי העינויים והתפלות. והאכילה ושתיה בערב יוה"כ, הכנה למזון הרוחני הנמשך ביוה"כ על ידי הביטול להשם יתברך בעינויים ובתפלות.

יעזור השם יתברך שנזכה ללפני ה' תטהרו, ויושפע חיים טובים בגשמיות וברוחניות, שנה טובה ומתוקה לנו ולכל ישראל.

ערב יום הכיפורים תשפ"ב

במוצאי יוה"כ זוכה לאכילה שיש בה עצמה שמחה

איתא במדרש (קה"ר ט, א) במוצאי יוה"כ יוצאת בת קול ואומרת (קה"ר ט, ז) 'לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלקים את מעשיך'.

הביאור ע"ד דאיתא בקדושת לוי (לקוטיים) עה"פ (יואל ב, כו) 'ואכלתם אכול והללתם את שם ה' אלקיכם' וגו', שצריך להיות מחשבת האדם באכילתו כדי שיהא לו כח לעבודת הבורא בתורה ותפלה, אמנם כשאוכל באופן זה אין האכילה עבודה מצד עצמה כי אם מה שמועיל לעבודה שאחריה. אבל יש צדיקים שחושבים בשעת האכילה שעושים רצונו יתברך ומתבוננים שהמאכל הוא מוצא פי ה' ונשפע לו מהשם יתברך, ועוסקים על השולחן בדברי תורה ובשירות ותשבחות ובוזה האכילה עצמה עבודה.

בזה מבאר הכתוב 'ואכלתם אכול', שתהא אכילתכם באופן שבשעת האכילה תהא נקראת אכילה, כי בדרך הראשון בשעה שאוכל עדיין לא נקראת אכילה כי עדיין לא פעל בה עד שיעבוד בוראו בכחה. ולפי דרכו יש לבאר המשך הכתוב 'ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' אלקיכם', שתהא האכילה באופן שכבר בעת האכילה יהא 'והללתם את שם ה' אלקיכם' ולא רק אחר האכילה.

והנה בכדי שיבוא לדרגה זו לעסוק באכילה ובשאר תענוגי עוה"ז בטהרת המחשבה מתוך דבקות ביצורו, נצרך להרבה דעת וישוב הדעת ולא כל אדם זוכה לזה. אמנם במוצאי יוה"כ אחר שהתענו ישראל מכל תענוגי הגוף והתורו על חטא שחטאנו לפני במאכל ובמשתה - על האכילה ושתיה שלא היו באופן הראוי, זוכים לאכילה נעלית יותר באופן שהיא עבודה מצד עצמה ולא רק מצד שמשייעת לעבודה שאחריה.

זהו ענין הבת קול במוצאי יוה"כ 'לך אכול בשמחה לחמך' וגו', כי אף אם בימות השנה עיקר שמחתו אחר האכילה בעת שעוסק בכחה בתורה ותפלה ובאה אכילתו לתכליתה, במוצאי יוה"כ שזוכה לאכילה שבאה מיד לשלמותה ובפרט שהגנו זוכים כבר לאכילה בסוכה שהיא אכילת מצוה, באה השמחה מיד בעת האכילה - 'לך אכול בשמחה לחמך'.

מוצאי יוה"כ פ' תשפ"ב

עובדות וסיפורים על יום הכיפורים מרבוה"ק מלעכוויטש קווינוב זי"ע

שברון לב מרן הס"ק מלעכוויטש זי"ע בערב יו"כ

בכל ערב יום הכפורים היה אומר מרן הס"ק מלעכוויטש זי"ע שהוא מקנא את המאראצניק אשר במשך השנה נוטל מכל הנאשקעס המביאים לטחינה מעט קמח, ומאסף אותם ואופה מזה א ברויטיל עבירו. ובהגיע ערב יום הכפורים ונזכר בכל זה נשבר לבו מאד, והיה מקנא שברון לבו. הרה"ק מקאברין אמר כי מרן הס"ק זי"ע לבו היה כל כך נשבר בעיו"כ, שאם היה אומר לו אחד לעשות מלאכה בזויה כהסקת התנור היה הולך עמו.

ואפילו ע"י יסורים

רבינו הק' רבי אשר מסטאלין זי"ע היה נוהג לומר בתפילת יוה"כפ' ומה שחטאתי לפניך מחוק ברחמיך הרבים ואפילו ע"י יסורים וחלאים רעים' במקום אבל לא ע"י יסורים וכו', והיה מקבל ע"ע יסורים וכל גופו הקדוש היה מלא פצעים וחבורות וסבל יסורים גדולים.

הרה"ק הבית אהרן מקארלין זי"ע בליל כל נדרי אחרי התפלה נהג לומר בעצמו ספר תהלים לפני העמוד, ואז נפל שינה על כל החסידים. פתאום שמעו קול רעש וצעקה גדולה שיצא מפי הבית

אהרן זי"ע באמרו ה' אדוננו מה אדיר שמך וכו', עד שרעשו אמות הסיפים וכולם התעוררו משנתם.

רביה"ק מקארלין מעלה את כל הנצוצות בליל יום הקדוש

אחרי התהלים סיפר הבית אהרן כי מרן אדמו"ר רבי אהרן הגדול זי"ע היה דרכו לכבד את רבינו הק' הר"ש מקארלין זי"ע לומר תהלים בליל כל נדרי, פעם שאל רבי אהרן הגדול את אחד מאנ"ש שקבל ברכת פרידה מאתו - והאיש הזה היה איש פשוט מהישובניקעס - שאל אותו: איך מצא חן בעיניך מיין שלאמקעס תהלים, ויען האיש הנ"ל: 'ער זאגט גיט ער האט א גראבע קול [יש לו קול אדיר וחזק]. אמר רביה"ק ר' אהרן הגדול זי"ע: 'דע כי בעת שאמר ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ' לא היה בכל ערי רייסין ליטא ופולין שום ניצוץ שהיה צריך לתיקון שלא יתקן אותו.'

תפילת נעילה של הרה"ק ר' מיכל' מעלכוויטש זי"ע

הרה"ק ר' ישעיה ווילנער זצ"ל - מאנשי רבוה"ק מלעכוויטש אמר פעם ביום הכפורים להרה"ק ר' מיכל' מלעכוויטש זי"ע: 'מיילא ס'איז געבליבן אז איהר זאלט דאווינען נעילה' -] הוחלט כי אתם תגשו

לתיבה לתפלת נעילה]. השיבו: 'אין לי כח'. אמר לו ר' ישעיה: 'אז איהר האט קיין כח ניט וואזע זענט איהר ביי אונז אין מיטן דאווינען'... כי מפני רוב התלהבות היה רץ ממקום למקום באמצע התפילה ואפילו שהיו לו מכות וחבורות ברגל וברוב התלהבות היה נגר מרגליו דם וליחה על הארץ. א"ל איני רגיל בכך. אמר לו: 'תקחו המחזור - בכל מקום שרשום חזן מיינט מען אייך, ובכל מקום שכתוב קהל מיינט מען אונז'. וכך הוה.

אחר התפלה אמר ר' מיכלי בדרך צחות שתמיד הוקשה לו מדוע תיכף במוצאי יוה"כפ' אומרים בערבית סלח לנו כי חטאנו והלא ביו"כ נתכפר ומתי חטא בשעה קלה כ"כ, כעת אני מבין שזה נאמר על המתפלל נעילה לפני העמוד. כי בענוותנותו החשיב עצמו לאינו ראוי לכך.

ותחי רוח מוהר"נ מלעכוויטש זי"ע בראיית האתרוג

מרן אדמו"ר מוהר"נ מלעכוויטש זי"ע היה עומד מעת התקדש יוה"כ ועד אחר נעילה על מקום אחד ובתנועה אחת בלא שום נדנדו. במוצאי יוה"כפ' היו לו תמיד יסורים גדולים והיה מתעלף, והיו מראים לו האתרוג ומזה היה מחיה את עצמו.

עבודת התשובה במשנת רבותינו הקדושים בעלי ההילולא

מרן אדמו"ר הגה"ק רבי משולם זלמן יוסף מטופרוב זי"ע הי"ד ח' תשרי תש"ג

מרן אדמו"ר רבי נח זי"ע מלעכוויטש ח' תשרי תקצ"ג

מכתב"ק מרן הגה"ק מטופרוב זי"ע

בשם חותנו מרן אדמו"ר מוהר"א זי"ע

להקדים יצר הטוב על יצר הרע

מרן מוהר"נ מלעכוויטש זי"ע

הפותח שער לדופקי בתשובה

השי"ת פותח שער גדול אף לאלו שאינם אלא דופקים בתשובה - זיי קלאפן נאר אן, ואינם פותחים בעצמם ובכל זאת השי"ת פותח להם.

אמר פעם איך יכולים לעשות תשובה, אבל איך יכולים לא לעשות. אלא העצה הוא על דרך שאמרו (פסחים ה). לענין ביעור חמץ, בודק בחורים ובסדקים עד מקום שידו מגעת והשאר מבטלו בלבד.

דרך התשובה - מעט בכל פעם

כשאדם עושה תשובה אז א"פ שיהי' אינו מניח לו בדבר זה, מכל מקום כבר נעקר ממקומו והוא בבחינת אין הבור מתמלא מחוליתו (ברכות ד). כי נחסר כבר מעט מכפי שהיה בתקפו, וישבו עוד פעם ויעקור את היצר ממקומו ויהיה הולך וחסר כי בכל פעם אין הבור מתמלא מחוליתו, עד שיעקור ויבטל כל כח היצר.

מי שלבו שבור יזכה בסוף לתשובה שלימה

פעם ישבו יחד מרן הר"ן זי"ע עם הרה"ק ר' מיכל זי"ע ודברו ביניהם מי עדיף וטוב יותר, האם בעל עבירות בפועל חלילה ולבו שבור ומכיר פחיתות ערכו, או זה שאינו בעל עבירה בפועל כ"כ אלא שהוא משוקע במחשבות רעות ונחשב בעיני עצמו לצדיק. ונמנו וגמרו כי הפושע בפועל היודע לפחות פחיתות ערכו ולבבו שבור בקרבו עדיף כי סוף סוף הוא יגיע ויבוא לידי תשובה, אבל מי שהוא צדיק בעיניו לעולם לא יחזור בתשובה.

כי תהינה לאיש שתי נשים, מרומז ליצר טוב ויצר רע. האחת אהובה, כידוע בעולם הזה אשר היצה"ר מפתה את האדם לכל תאוות עולם הזה. וזאת אהובה - על גוף החומר. והאחת שנואה, מרומז על יצר הטוב, שמונע את האדם לילך אחר שרירות לבו למלאות תאוותו, ובוודאי בעולם הזה היא שנואה. וילדו לו בני"ם, לשון התבוננות. האהובה והשנואה, היצר טוב נותן לו התבוננות לדרך הטוב לסגף עצמו ולקדש את עצמו לתורה ולמצות, וכנגד היצר"ר נותן לו התבוננות לילך בשרירות לבו.

על כן מזהיר לנו תורתנו הקדושה והיה - לשון שמחה. הבן הבכור, התבוננות הראשון יהיה לשנואה, להיצר טוב אשר נקרא עתה שנואה. ומסיים הפסוק כי והיה ביום הנחילו את בניו את אשר יהיה לו, סוף כל סוף ביום האחרון - ביום הנחילו את בניו את אשר לו. אז לא יוכל לבכר את בן האהובה, את התבוננות של היצה"ר. על פני בן השנואה, התבוננות של היצר טוב הבכור. כי אז יכיר האמת כי רק את בן השנואה בעולם הזה יכיר לתת לו פני שנים בכל אשר ימצא לו. כי הוא ראשית אונז, ראשית חכמה יראת ה', ולו משפט הבכורה. ודפח"ח.

נחלי אורה גליון פז - נצבים וילך תשע"א

הצדיקים יודעים העתידות

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (ב,א).

צריך להבין דפתח בלשון עתיד - 'ואדברה', וסיים בלשון הווה - 'אמרי פי'. ונ"ל דשמים רמוז לת"ח וצדיקים. והנה כתיב (עמוס ג, ז) 'כי לא יעשה ה"א דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים'. וזהו 'האזינו השמים' - היינו הת"ח והצדיקים שהם כעת במקום הנביאים והם שומעים מה שעתידי להיות, 'ותשמע הארץ' - היינו הפשוטי עם השומעים ורואים רק את ההווה והנראה לעיניהם. ולכן אמר עליהם לשון הווה - 'אמרי פי'.

מרוך אדמו"ר מוהר"י זי"ע

על המון העם לשמוע בקול הצדיקים

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי.

ידוע כי מרע"ה היה הדעת של כל ישראל, והיה בחי הדיבור של כל ישראל. והנה איתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא (תיקו"ז ט"ס קיד:), נמצא כי הצדיק הוא הבחי דיבור של הדור. וזהו 'השמים' - רמז להת"ח והצדיקים, עליהם אומר הכתוב 'ואדברה', כי יש להם כח הדיבור, כיון שהם בחינת הדיבור של כל ישראל. 'הארץ' - המה הנשים והמון העם עליהם אומר הכתוב 'ותשמע' שעליהם לשמוע לכל דברי הצדיק.

וזהו שפי' רש"י האזנה מקרוב ושמיעה מרחוק, כי האזנה קאי על הצדיקים, והוא בקרוב כי קרובים הם אל התורה וצריכים רק להטות אוזנם ולהאזין. אבל המוני עם עליהם נאמר ותשמע הארץ, דכיון שהם רחוקים מהבנת דברי התורה צריכים הם לשמוע את דברי הצדיק הקרוב יותר מהם אל התורה. ולא רק לדברי תורה שאומר הצדיק צריכים הם לשמוע, אלא אף 'אמרי פי' - רומז דלא רק שצריכים לשמוע את דברי התורה מפי הצדיק, אלא אף אמרי פי היינו שיחת חולין של ת"ח הצריכה לימוד (סוכה כא) ישמעו ויקבלו אותם ממנו בשים לב.

מרוך אדמו"ר מוהר"י זי"ע

אין קץ לפנימיות התורה

בסעודה שלישית [בפרשת נצבים וילך] אמר, גמר הסדרא הוא תיבות עד תמם (א,ל), ובאמת הוא פלא, הלוא התורה באין סוף ואין קץ, כמו שכתוב (תהלים קיט, יז) רחבה מצותך מאד, ואין יכולין לומר עד תמם. אבל באמת אומר תיכף האזינו השמים ואדברה (ב,א), כי עוד יש מה לדבר עוד הרבה.

ואמר כי כמו שיש גוף ונשמה חומר וצורה בכל הנבראים, גם בתורה יש גוף ונשמה חומר וצורה, הגוף והחומר הוא מבראשית עד לעיני כל ישראל, ועל זה אסור להוסיף אפילו אות, אפילו נקודה. אבל הצורה והנשמה רוחניות התורה וטעמי התורה וסודות התורה, ואפילו פשטי התורה היינו תורה שבעל פה, לזה אין סוף ואין קץ ואין תכלית, וזה נקרא בחינת שמים, אבל גוף וחומר

וביוה"כ כסתה פניה, בבושה וכלימה על העונות שעברו כל השנה ושבים בכל לב. לפיכך אח"כ בסוכות נעשים למפרנסים לאביהם שבשמים.

מרוך אדמו"ר מוהר"א זי"ע (זכר צדיק דף ט)

קדושת יוה"כ מהרהורי תשובה של כל השנה וכולל כל השנה

רז"ל בתנא דבי אליהו (רבה פ"א-ב) דרשו על פסוק (תהלים קלט, טו) ימים יוצרו, אלו ששת ימי המעשה. ולו אחד בהם, זה יום השבת. דבר אחר ימים יוצרו, ימי כל השנה. ולו אחד בהם, זה יום הכיפורים. דבר אחר ימים יוצרו, אלו שיתא אלפי שנין. ולו אחד בהם, זה העולם הבא.

...שבת קדש כולל כל ימי השבוע ומחיה את כולם, ויום הכיפורים כולל כל השנה ומחיה את כל השנה. גם יום העולם הבא אלף השביעי כולל כל שית אלפי שנין ומחיה את כולם, כי כל שית אלפי שנין מקבלים חיות מעולם הבא, וזה סוד אור הגנוז. וזהו שאמרו בספר הבהיר (סי' קס) עולם הבא, עולם שכבר בא, והבן. וכמו שקדושת השבת נמשך לפי קדושת של ש שות הימים, ויום הכיפורים נמשך מהרהורי תשובה של כל השנה. וגם קדושת עולם הבא נמשך משית אלפי שנין, כמאמר רז"ל (עבודה זרה ג.) מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, התקן עצמך בפרודור כדי שתכנס לטרקלין.

עטרת שלום (ביאר המכתבים)

התורה נקרא בחינת ארץ, וידוע שארץ הוא בחינת זאת כידוע ליודעים, וזה פירוש וידבר משה את כל דברי התורה הזאת עד תמם, אבל ברוחניות התורה בחינת שמים האזינו השמים ואדברה עוד ועוד. ותשמע הארץ, שמיעה לשון הבנה, כמו שכתוב (שמואל א ג, י) דבר כי שומע עבדך, כי מפשטי וטעמי וכוונת הרוחניות מהתורה נוכל לידע ולהבין גופי התורה, כי כל התורה שבכתב מובן על ידי תורה שבעל פה.

אמרי יעקב (תיע"י)

תורה שבכתב בחינת גבורה ושבע"פ הוא רחמים

אמר באלו הימים, שהתורה שבכתב נקראת שמים בחינת תפארת (שערי אורה השער השני), בחינת יעקב, כמו שכתוב (מיכה ז, כ) תתן אמת ליעקב, וכמו שאנו אומרים נתן לנו תורת אמת, וגם התורה שבכתב נקראת גבורה כמאמר רז"ל (מכות כד.) אנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמענו, לכן כתוב (ב,א) האזינו השמים ואדברה, דיבור לשון קשה. אבל תורה שבעל פה הוא בחינת ארץ בחינת מלכות (שערי אורה שם), כמאמר אליהו (תיקו"ז בהקדמה יז.) מלכות פה תורה שבעל פה קרינן ליה, וכמאמר רז"ל (ע"י גיטין סב.) מאן מלכי רבנן, ולכן כתוב ותשמע הארץ אמרי פי, ודפח"ח וש"י.

ועל פי הנ"ל אמר, יערך כמטר (ב,ב), הוא בחינת גבורה כמו שאיתא (ברכות לב.) מזכירין גבורות גשמים. לקחי, הוא התורה שבכתב, היינו לקח טוב נתתי לכם (משלי ד, ב.) תול כטל, הוא בחינת רחמים. אמרתי, הוא תורה שבעל פה כמו שכתוב בכל מקום אמר רבי פלוני, אמרו חכמים, גם זה ניתנה מסיני, אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש.

אמרי יעקב (תיע"י)

יום הכפורים

השי"ת מחשיב מאוד את הבושה בימים הנוראים

ויחשבה יהודה לזונה כי כסתה פניה (בראשית לה, טו), יהודה זה הקב"ה שהכל מודים ומשבחים לו. ויחשבה, הקב"ה מחשיב לישראל לזונה, היינו זנים ומפרנסים אותו, כמאמר רז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. כי בר"ה

כי ביום הזה יכפר עליכם - עד השורש

יש לבאר לשון הגמרא דלעיל מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי, דאיתא בספ"ה ק"ב בשם האריז"ל בהא דאיתא בחז"ל בכמה מקומות בעושה שאינו ראוי מעלה עליו הכתוב כאילו וכו', שיש ענינים שאין נחשבים לאדם לפגם לפי דרגתו וכשנתעלה לדרגה נעלה יותר נחשבים לו לפגם.

בדרך זו ביוה"כ"פ מתעלים נשמות ישראל מדרגה לדרגה עד שבתפלת נעילה נתעלית הנשמה למקומות גבוהים ביותר שאינה באה שם בעליותיה בימות השנה, ובמקום זה נחשב לה לפגם אף מה שלא נחשב בהיותה במקומות נמוכים יותר. ועל זה כתיב 'כי ביום הזה יכפר עליכם', יכפר מלשון קינוח ונקיון, שאף פגמים דקים מאד נטהרים ביום הזה ונתקן הכל עד השורש. והכח לעליה זו מאכילת מצוה בערב יוה"כ"פ שנותנת כח לקבל חיות הרוחנית הנשפעת ביוה"כ"פ על ידי העינויים והתפללות, וזהו כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי.

ערב יום הכפורים תשפ"ב

הגליון נדבת ידידנו

הרב שלמה דניאל מענשאל שיחי

- עיה"ק ירושלים

לרגל הולדת הבת

יעזור השי"ת שיוכה לגרלה לתורה לחופה ולמעשים טובים ולראות רוב נחת מכל יוצ"ח